

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Ці епітети з більшою емоційністю висловлюють відношення народу до нещирої людини. Завдяки епітетам прислів'я фокусують увагу на тому, що не завжди гарне обличчя або голос притаманні щирій людині.

Таким чином, у ході дослідження було з'ясовано, що саме образно-емоційне відбиття навколишнього середовища знаходить свою реалізацію у прислів'ях.

1. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз / Л. П. Єфімов, О. А. Ясінецька. – Вінниця : Нова Книга, 2004. –240 с.
2. Краткий словарь когнитивных терминов / Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина. – М. : Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. – 245 с.
3. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць / С. О. Швачко // Методологічні проблеми сучасного перекладу / Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 23-25 квітня 2009 р. – Суми: СумДУ, 2009. -С.133-135

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ СТРУКТУРНО- СЕМАНТИЧНОГО ТА ПРАГМАТИЧНОГО ЗМІСТУ ЗАГОЛОВКІВ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Мартиненко Т. В., студ. гр. ПР-22,
(Сумський державний університет)

Мовчан Д. В., канд. філол. наук, доцент кафедри ГФ
(Сумський державний університет)

Заголовок постійно знаходиться в центрі уваги сучасних лінгвістів, оскільки виступає в ролі міцно стиснутої пружини, що розкриває свої можливості в процесі розгортання текстової інформації. Заголовок розуміють як спрямовану віху твору, як одну з його найголовніших вербальних опор, що містить основну ідею тексту та є його смисловим ядром. Заголовок є рамковим знаком, який вимагає обов'язкового повернення до себе після завершення читання тексту та який нарощує об'єм свого значення за рахунок безлічі контекстуальних значущостей найрізноманітніших мовних одиниць.

Структурна організація журнального заголовка представлена такими моделями: односкладні, здатні виражати думку в максимально стислій формі, що привертає та зосереджує увагу читача на

найголовнішому у статті, двоскладні (поширені та непоширені), складні, еліптичні, сегментовані речення та ізольовані підрядні речення. Серед заголовків, виражених складними реченнями, зустрічаються складносурядні, складнопідрядні, а також змішані типи.

Заголовок, як головний засіб привертання уваги читача до змісту статті, друкується великим кеглем, виділяється курсивом або напівжирним накресленням. Підзаголовки вживаються для деталізації і пояснення основного заголовка, вони дають додаткову інформацію чи надають основному заголовкові нового змісту.

Семантика заголовків журнальних статей формується навколо опорних елементів ХТО, ЩО, ДЕ, КОЛИ у результаті згорання всіх складників тексту [1, 142]. Так, заголовок *ATP-Finals: Federer und Djokovic im Halbfinale (Der Spiegel, 19. November 2015)* повідомляє читачам, що тенісисти Федерер та Джокович вийшли до півфіналу. У наведеному прикладі опорні елементи заголовка співвідносяться зі своїми аналогами у тексті таким чином: ХТО – *Federer und Djokovic*, ДЕ – *im Halbfinale*.

Залежно від свого типу, заголовок може привернути увагу читача й заохотити його ознайомитися з усім текстом або дати оцінку статті, оскільки заголовок не дає можливості передбачити зміст повідомлення.

Опосередкований характер комунікації в системі “адресант – адресат”, що відбувається за допомогою заголовків журнальних текстів, зумовлює спектр виконуваних ними функцій. **Номінативна** функція полягає у називанні статті, виділенні її з числа інших: *Messi führt Barça mit zwei Toren zum Sieg (Der Spiegel, 24. November 2015)*. **Інформативна** функція передбачає наявність у заголовках опорних елементів, які забезпечують висвітлення основного змісту повідомлення, однак залишають поза увагою його окремі деталі, що заохочує читача звернутися до всієї статті: *Merkel über den Altkanzler: "Lieber Helmut Schmidt, Sie werden uns fehlen" (Der Spiegel, 23. November 2015)*. Заголовок доносить до читачів слова Меркель, сказані нею на похоронах экс-канцлера та інформує про її ставлення до нього словом *lieber* (дорогий). Виконуючи **оцінну** функцію, заголовок за допомогою експліцитних або імпліцитних засобів виражає оцінку адресантом подій, про які йдеться у журнальній статті: *Das sind die besten Familienspiele 2015 (Der Spiegel, 11. Dezember 2015)*. Заголовок, в якому виражається заклик до дії, виконує **спонукальну** функцію: *Mehr Streit, bitte bitte (Der Spiegel, 22. November 2015)*. **Інтригуючу** функцію виконують заголовки, які спонукають читача до

певного тлумачення змісту, викликаючи здивування та подив, але не дозволяють заздалегідь зробити висновок про зміст повідомлення: *Freundschaft in Flammen (Der Spiegel, 24. November 2015)*.

Заголовки журнальних текстів, як правило, є поліфункціональними. Визначення функції, що є домінуючою в кожному конкретному заголовку, дає простір для його інтерпретації. Функції журнального заголовка тісно взаємодіють між собою та сприяють адекватності процесу комунікації, тобто успішності каналу зв'язку між комунікантами.

1. Баннікова І. А. Інтерпретація заголовка, початку і кінця, як особливих компонентів тексту / І. А. Баннікова // Питання стилістики. - Саратов, 1992. – 221 с.
2. Popova Y. V. Grammatical and Lexical Constituent of Pre-Election Discourse [Text]/ Y. V. Popova, Y. V. Yemelyanova, N. A. Prikhodko // Middle-East Journal of Scientific Research. – 2014. – № 19 (1). – С. 48-51.

КОМУНІКАТИВНА МЕТА ГІМНУ В АСПЕКТІ ІДЕОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНИХ ГІМНІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА США)

Роженко О. С., студ. гр. ПР-21

(Сумський державний університет),

Баранова С. В., канд. філол. наук, доцент кафедра ГФ

(Сумський державний університет)

Будучи спочатку жанром релігійної лірики, хвалебною піснею богам, в Новий час гімн став урочистою піснею або мелодією, яка прийнята як символ державної або соціальної єдності, що виконується зазвичай під час урочистих офіційних зібрань, спортивних змагань, національних свят [1]. Інакше кажучи, гімн стає невід'ємним жанром ідеологічного дискурсу, частиною його обрядів і ритуалів.

Функціями державного гімну як жанру є:

- емоційний вплив (надихнути, підняти настрій, вселити почуття єдності, гордості за державу та любові до своєї батьківщини);
- зміна поведінки (передбачається, що після колективного виконання гімну або його прослуховування громадяни відчувають себе невід'ємною частиною держави, тому починають діяти на її благо);